

Vanartiga moralister

Nedanstående inlägg från de moraliska upprustarna (MRA) står långt under den nivå som brukar fordras för insändare i Dagens Nyheter. Då vi trots detta publicerar inlägget är det därför att det bättre än någon kritisk analys avslöjar rörelsens anspråk och metoder.

MRA säger sig verka för fyra absoluta normer: ärlighet, renhet, osjälviskhet och kärlek. Det har sitt intresse att observera hur dessa vackra grundsatser tillämpas i praktiken. Vi börjar med ärlighet. MRA gör i sin annons i Dagens Nyheter den 25 juli och i dagens insändare gällande bland annat att rörelsen klarat Libanonkrisen, åstadkommit vänskap mellan Japan och Filippinerna och löst Cypernfrågan. Vilka är bevisen för detta oerhörda påstående? En rad uttalanden av personer som är anslutna till eller sympatiserar med rörelsen. Ett par av vittnena är politiker i ledande ställning, andra är helt okända och presenteras som auktoriteter blott av MRA. Om man uppmärksamsläsa dessa vittnesbörd är det tydligt att knappast något av dem ger täckning åt de anspråk som MRA framför. De säger att MRA:s påverkan varit av betydelse, att de lärt av MRA; de påstår inte det orimliga, att det är genom MRA:s försorg som tvisterna bilagts. Men detta är likväl inte det väsentliga. Ingen förnuftig människa kan erkänna att en moralisk upprustare eller en person som på förfrågan uttalar sig om MRA därmed blir ett vittne av helt annan auktoritet än andra iakttagare. Inte tror vi att ärkebiskop Makarios sekreterare — ärkebiskopen själv — säger bara några vänliga ord — faller det avgörande ordet i fråga om orsakerna till Cypernfrågans lösning eller att den turkiske redaktören Yalman representerar historiens dom eller att en journalist i Jackson, Mississippi, är den ende som vet hur Libanonkrisen utvecklades. Vi tror inte ens diktatorn Chiang Kai-shek — då han förklarar att MRA:s besök "är den bästa utländska hjälp som Kina erhållit", eller diktatorn Nasser — då han talar om att MRA:s "principer och mål är högt skattade i Egypten" — och skulle vi tro dem, finner vi MRA:s skryt ännu mera motbjudande.

Det är svårt att tro att inte MRA:s medlemmar själva måste begripa att man inte kan göra anspråk på att ha utträttat en viss sak därför att en medlem av MRA eller en tillfrågad politiker säger något om rörelsens medverkan. Många partier, kyrkor och andra organisationer i skilda länder gör anspråk på att ha utfört de märkligaste bragder; vi kan inte tro dem alla, vi måste försöka ta reda på hur det verkligen förhåller sig. MRA skiljer sig från andra propagandistiska riktningar genom att den gör skrytet till huvudsak, genom att skrytet bedrivs i så jättelik skala och genom att det är så ovanligt svagt grundat. Då MRA påstår att rörelsen skapat arbetsfred i Norrbotten eller åberopar ett uttalande av en MRA-man i en svensk tidning som bevis på denna tidnings uppskattning av rörelsen blir det särskilt lätt att fastslå hur på en gång monu-

mentalt och bedrägligt dessa ärlighetens förkämpar skryter. De moraliska upprustarnas våldsamma krav på ärlighet tycks bero på längtan efter det man saknar, på oförmåga att ett ögonblick se örligheten hos rörelsen själv.

Rörelsen kräver också renhet. Vad ordet närmare betyder i detta sammanhang vet vi inte, men vår föreställning om renhet måste vara en helt annan än MRA:s. Låt oss ta ett exempel ur det i dag publicerade inlägget. Det påstås med kammarherre Dicksons uttrycksätt att Dagens Nyheter verksamhet är ett resultat av "en långsam, djävuls kommunismisk hjärntvätt". Uttalandet är underligt med tanke på att hr Dickson förklarar att "vi alla" — alltså även hr Dickson och hans trosbröder — fått vårt tänkande undergrävt av den nämnda hjärntvätten. Men framför allt: kan man tänka sig en mera oren debattmetod än att fördöma en motståndare vars avsky för kommunismen är väl känd för att i själva verket vara ett av "hjärntvätt" format "verktyg" för kommunismens syften.

Osjälviskhet. Vi utgår från att man med detta ord menar bland annat ödmjukhet och vilja att förstå andra. Men MRA:s inlägg vittnar om en osjälviskhet och en egenrättfärdighet av monstruösa mått. Den som uttalar sig vänligt om MRA blir en stor auktoritet, medan alla motståndare nedsättes — till och med den hyggliga kammarherre Dickson blir "en av Sveriges mest aktade politiker, känd vida utom landets gränser", och vi beskylls för att "undergräva förtroendet" för denne internationelle gigant. Värst är dock rörelsens anspråk på att vara det enda alternativet till kommunismen. Det är självförhåvelse och intolerans i förening. Vad rörelsen liknar i sitt skryt, sina metoder och sina fördömanden är just kommunismen. Vi citerar några utmärkt formulerade satser i Sundsvalls Tidning:

MRA har sina absoluta krav, kommunismen sina tesor. MRA förkortar bedömningsperspektiven efter eget gottfinnande precis som kommunismen. Båda har gemensamt det totalitära kravet på en ny människa, hon må sedan heta den moraliskt upprustade eller den kommunistiska människan. Båda talar om den nya enheten, vilket är detsamma som den nya likformigheten. Och båda kan konsten att utnyttja kända personers namn och provocerade uttalanden för att därpå belägga den egna nyttan... När rörelsen talar om en världsidé är den inne på kända kommunistiska och nazistiska tankegångar, försöker den skapa förvirring och splittring i demokratins värld, där det är människans tillkämpade och stora privilegium och leva utan underordning under någon annan världsidé än den absoluta politiska och personliga friheten och där det inte finns strategiska toppkonferenser utan beslutande folkvalda parlament.

Och slutligen kärleken. Hur MRA förstår och verkar för detta lösenord framgår tillräckligt tydligt av rörelsens begrepp om ärlighet, renhet och osjälviskhet. Därför är vi glada över det hat som dagens inlägg vittnar om — vi skulle skämmas inför en kärlekstörsklaring.